
Amerikaans onderwijs opnieuw onder de loep

Naar aanleiding van: David Gardner, a.o., *A Nation at Risk: The Imperative for Educational Reform. An Open Letter to the American People. A report to the Nation and the Secretary of Education.* Washington, April 1983.

De achtergrond

Kort na zijn aantreden installeerde president Reagan een commissie die zich moest bezighouden met de teruglopende kwaliteit in het onderwijs. Deze commissie bracht in 1983 een rapport uit onder de titel: 'A Nation at Risk'. De commissie was samengesteld uit politici van diverse partijen, managers van de grote ondernemingen, universiteiten en allerlei onderwijsinstututen. In het rapport wordt opgemerkt, dat de eens onovertreffelijke Amerikaanse kwaliteit in handel, wetenschap en techniek nu onderhevig is aan een zware concurrentie. 'Onze natie bevindt zich op de grens van het risico', constateert de commissie, die zich evenwel uitsluitend heeft gericht op het falen van het onderwijssysteem – tevens de grootste zwakte van het rapport. Juist dit wordt als een grote bedreiging ervaren voor de Amerikaanse welvaartmaatschappij, voor haar veiligheid en beschaving.

Het probleem van de teruglopende kwaliteit van het Amerikaanse onderwijs was al een vast agendapunt van vele presidenten sinds de zestiger jaren. In 1964 kwam Lyndon Johnson met zijn 'Adult Basic Education Program' waarin hij beloofde een einde te maken aan de slechte kansen op werk voor laaggeschoolden. In 1971 beloofde Nixon om via zijn plan 'federal Right to Read', binnen tien jaar het wijd verbreide analfabetisme in het land af te schaffen. Aan het einde van de jaren '70 hielden zich

inmiddels 2.600 publieke en particuliere organisaties ambtshalve hiermee bezig. Maar de door de overheid voor dit doel ontwikkelde programma's bereikten slechts 5% van de 56 miljoen Amerikanen, die hiervoor in aanmerking kwamen (Wellborn, 1982).

De meest recente studie – nation-wide – van functioneel analfabetisme – het Adult Performance Level Project bij de Universiteit van Texas toonde aan dat 20% van de bevolking geen spoorboekje kon lezen, noch een brief zonder fouten adresseren. De etnische minderheden sloegen daarbij de diepterecords: 56% van Spaanstaligen, 44% van de zwarten en 16% van de blanken. Armoede bleek sterk gecorreleerd aan analfabetisme. 40% van volwassenen met inkomens onder \$ 5.000, maar slechts 8% van hen met inkomens boven \$ 15.000 behoorden tot de functionele anal-fabeten.

Een recent rapport van de Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching waarschuwde, dat 'analfabetisme van de staatsburger een bedreiging vormt voor de USA, omdat 'technocraten' steeds meer de openbare discussie gaan overnemen, taal gebruiken die de meeste burgers niet begrijpen en eerder de besproken problemen vertroebelen, dan dat zij er licht op werpen' (ibidem).

Ook de kwaliteit van het lerarenbestand in de USA blijkt achteruit te gaan. Hierover rapporteerden bijv. Tibbetts in hun boek 'What's happening to American English?' Een factor die dit proces versterkt is de lage status van het lerarenberoep in de USA. De meeste studenten met goede studieresultaten zien af van een loopbaan in het onderwijs.

Cuban (1983) rapporteerde in het blad *Phi Delta Kappan* over een breed opgezette evaluatie van de High School gedurende de periode 1900-1980. Ook Goodlad schreef in het maartnummer van hetzelfde blad over een door hem uitgevoerd onderzoek in meer dan duizend 'uiterst verschillende klassen' en hij concludeerde mismoedig 'dat de kaarten geschud zijn en zich tegen de onderwijsvernieuwing richten'. Zowel de uitgangspunten als de toonaangevende modellen voor het huidige

Amerikaanse onderwijs zijn volgens Goodlad verouderd, van bovenaf opgelegd en uiterst weinig effectief. Hij constateert verder 'dat de feitelijke schoolorganisatie dient als een machtig middel om de status quo to handhaven'.

In hetzelfde blad verscheen vervolgens het artikel van T. R. Sizer 'High School Reform: the Need for Engineering'. Hij stelde dat de meeste problemen al jarenlang bekend zijn, maar dat geen enkele oplossing wordt geboden: 'Je kunt onmogelijk ingrijpende onderwijs hervormingen invoeren, zonder daarbij alles op losse schroeven te zetten . . . en dus gebeurt er helemaal niets'.

Een van de meest negatieve evaluaties over de resultaten van het Amerikaanse onderwijs was de 'National Assessment of Educational Progress' (1981) een verslag van verbale en analytische vaardigheden van 106.000 leerlingen in de leeftijden van 9, 13 en 17 jaar. In het eindrapport 'Reading, Thinking and Writing' vinden we de volgende overweging: 'Teenagers lezen erg weinig voor hun eigen plezier, brengen meer tijd door voor de TV dan ze aan boeken besteden, lezen vaak heel kort en geven de voorkeur aan films. Ongeveer 10% kan zelfs geen eenvoudige teksten lezen . . .' 'Tussen 1970 en 1980 waren zowel 13- als 17-jarigen minder in staat om een geschreven tekst te verklaren en eerder geneigd om hierover spontane waardeoordelen te geven. Het werk van de 17-jarigen is in de jaren '70 gaan lijken op dat van de 13-jarigen. Het eindresultaat is een nadruk op oppervlakkige opinies ten koste van beredeneerd en gedisciplineerd denken . . . 'Veel studenten geloven dat zij vanuit de school in een elektronische wereld terecht zullen komen waarvoor weinig lezen en nog minder schrijven nodig is. Maar niets is verder van de waarheid. In een wereld overladen met informatie zullen alleen individuen succes hebben, die het koren van het kaf – de belangrijke van de triviale informatie weten te onderscheiden. Een maatschappij waar de gewoonte van gedisciplineerd lezen, van analyse, verklaring en wetenschappelijke discussie onvoldoende wordt gecultiveerd, heeft veel te vrezen' (Cuban 1983).

'A Nation at Risk'

Tegen de hierboven beschreven achtergrond

moeten we het rapport A Nation at Risk, ofwel 'de eis tot onderwijshervorming' zoals de ondertitel luidt, bezien. De samenstellers ervan 'The National Commission on Excellence in Education' bevestigen slechts de hierboven vermelde ontwikkelingen. Ook zij zien een bedreiging van de educatieve voorzieningen in de Verenigde Staten door een groeiende golf van middelmatigheid die de toekomst van de natie op het spel zet: 'Wanneer ooit een vijandige buitenlandse mogendheid zou proberen om in Amerika een dusdanig middelmatig onderwijs op touw te zetten, zoals we dat momenteel in onze scholen en colleges kennen, dan zouden we dit beschouwen als een oorlogsdaad. Maar we zijn zelf verantwoordelijk voor de huidige situatie en hebben op een roekeloze manier ons algemeenvormende onderwijssysteem ontluisterd', zo begint het rapport. De Commissie had van de minister van Onderwijs Bell de volgende opdracht gekregen:

- Het evalueren van de kwaliteit van het onderwijs/leerproces bij zowel de openbare als de particuliere scholen, Colleges en universiteiten;
- het vergelijken van Amerikaanse onderwijsinstellingen met die van andere ontwikkelde landen;
- onderzoek van de relaties tussen prestaties op de High Schools en de toelatingscriteria op de Colleges;
- het opsporen van onderwijsprogramma's die op de Colleges tot aantoonbare resultaten hebben geleid;
- het beoordelen van de invloed van belangrijke sociale en onderwijskundige veranderingen gedurende de laatste 25 jaar op leerlingenprestaties;
- het aanduiden van de problemen bij het streven naar een hoge kwaliteit onderwijs.

Het rapport richtte het onderzoek voornamelijk op de High School populatie, de vormende jaren van het basisonderwijs, hoger onderwijs en een groot aantal beroepsopleidingen. Daarvoor werd gebruik gemaakt van een arsenaal van informatiebronnen, waaruit o.a. bleek dat er binnen de maatschappij een grote divergentie van opvattingen bestaat over de wijze waarop het onderwijs kan worden verbeterd. 'De geschiedenis is niet vriendelijk voor lanterfantent', zo begint het hoofdstuk dat verder in gaat op de risico's van een verwaarloosd onderwijssysteem. Uitdrukkelijk wordt nu ook de opkomst van moderne industrieën in Japan

en Zuid-Korea genoemd, waar de beste auto's en de modernste staalfabrieken uit de grond rijzen. (Hier is vooral de invloed van een aantal bestsellers over Japan, zoals Vogel, 1979, merkbaar)

In een periode van technische revoluties worden kennis, leren, informatie en getrainde intelligentie tot de nieuwe grondstoffen van internationale handel en dus is op dit terrein een fikse concurrentie aan de gang. Onderwijs wordt aldus een onmisbare investering om succes te kunnen behalen in het huidige informatietijdperk. Maar, zo vervolgen de rapporteurs, er staat meer op het spel: 'het gaat ook om de intellectuele, morele en geestelijke krachten van ons volk, die de grondstructuren van onze samenleving bijeenhouden. Het Amerikaanse volk dient immers te beseffen, dat individuen die over onvoldoende culturele vaardigheden beschikken, in hoge mate het onderspit zullen delven, zowel qua beloning voor hun arbeid, als ook voor hun functioneren binnen de samenleving. Een hoog niveau van gezamenlijk onderwijs is essentieel voor een vrije, democratische maatschappij en voor de bloei van een gemeenschappelijke cultuur, vooral in een land dat prat gaat op pluralisme en individuele vrijheid'.

De rapporteurs noemen de toenemende frustratie binnen de Amerikaanse samenleving over een zekere 'verloedering' (shoddiness) op allerlei niveaus van het leven, ook binnen de onderwijsinstututen: een collectieve visie over Amerika dreigt verloren te gaan . . . meer en meer jongeren uit de High School zijn niet gereed voor het College, noch voor de arbeidsmarkt, waar het aantal traditionele baantjes afneemt en de eisen toenemen. De positieve keerzijde van deze frustratie zien de rapporteurs in de toenemende inzet van politici en beleidsmensen uit het onderwijs om naar oplossingen te zoeken. Voorlopig beperkt dit zich nogal eenzijdig tot de enorme behoefte aan begeleiding bij het onderwijs in wiskunde en de natuurwetenschappen. De rapporteurs dringen evenwel aan op een evenredige extra aandacht voor beter onderwijs in: Engels, geschiedenis, aardrijkskunde, economie en moderne talen.

'Excellence in Education'

Onder deze term, 'de leidraad voor de verdere hervormingen in het Amerikaanse onderwijs',

verstaan de rapporteurs niet alleen het niveau van de individuele leerling: 'prestaties op de hoogste grens van individuele bereikbaarheid', maar ook van de onderwijsinstututen zelf. De term 'excellence' past slechts bij een samenleving, die een dergelijk beleid heeft bepaald. Dit betekent niet een uniforme/gelijksoortige behandeling van een zeer heterogene bevolking, maar een tweeledig doel, nl. gelijkwaardigheid (equity) en een hoge onderwijskwaliteit: 'Ons doel moet zijn het optimaal ontwikkelen van talenten van elke persoon en hiervoor moeten de leerlingen zich inzetten en de scholen moeten minimale in plaats van maximale eindtermen stellen, waarbij ook de ouders hun kinderen moeten ondersteunen en aanmoedigen'. Bij een dergelijke hoge standaard van onderwijs kan ook een systeem van permanente educatie niet worden gemist. Elk jaar komen ca. anderhalf miljoen nieuwe werknemers vanuit de school op de arbeidsmarkt. Maar toch zal in het jaar 2000 nog 75% van het werknemersbestand bestaan uit volwassenen. En ook zij verwachten alle hulp bij de noodzakelijke omscholing en afstemming op de nieuwe technologische condities.

De 'Lerende Samenleving'

Kernachtig definiëren de rapporteurs de doelstelling van de noodzakelijke onderwijshervorming: 'In een wereld van zich steeds versnellende concurrentie en verandering in de omstandigheden van de arbeidsplaats, van steeds groter gevaar en van grotere kansen voor hen die er op voorbereid zijn ze te grijpen dient een onderwijshervorming zich te richten op een "Lerende Samenleving"'. D.w.z. een samenleving met een pakket van normen en een onderwijssysteem dat elke burger in staat stelt zijn intellectuele capaciteit volledig te ontplooiën – van kind tot en met volwassene – een burger die steeds meer leert tijdens de veranderingen van de wereld waarin hij leeft.

Grondslag van zo'n samenleving is het bewustzijn dat onderwijs niet alleen belangrijk is, omdat het een bijdrage vormt tot de beroepscarière, maar om de waarden die het toevoegt aan de kwaliteit van het eigen leven. Tot de 'Learning Society' (de term werd eerder door Torsten Husén gebruikt) behoren allerlei buitenschoolse culturele instellingen: bibliotheken, kunstgalerijen, musea en weten-

schappelijke centra enz.

Het idee van een dergelijke samenleving staat nog ver af van de huidige situatie, waar de meesten zich vergenoegen met een minimaal noodzakelijke scholing, waarop dan de volgende 25 jaar wordt geteerd. In plaats van een continuum van leerprocessen constateren de rapporteurs een verouderde lappendeken van scholingsinstituten. De vele goede onderwijsinstellingen die het land ook bezit vormen dan ook een enorm contrast met de talloze scholen en instituten, die door druk van buitenaf geen kans zien om een behoorlijk wetenschappelijk niveau en een volwaardige beroepskwalificatie te garanderen. De Commissie sprak haar verwachting uit dat er in de Verenigde Staten nog voldoende veerkracht, kennis en politieke wil aanwezig is om een drastische kwaliteitsverbetering van het onderwijs tot stand te brengen en dat de federale overheid bereid zal zijn tot de noodzakelijke ondersteuning. Zij verwijst bovendien naar een Gallup-peiling van 1982 waaruit blijkt, dat de bevolking aan onderwijs een hoge prioriteit toekent: 'belangrijker dan het beste industriële systeem of de sterkste militaire macht en bovendien buitengewoon belangrijk voor het kunnen bepalen van je eigen toekomst'. De rapporteurs vermelden hier evenwel niet dat de bevolking nog steeds weinig belangstelling heeft voor kwaliteit van leerinhouden, maar vooral denkt aan de rol van 'leerlingen disciplineren'.

Conclusies en aanbevelingen over leerinhouden

Na een opsomming van de gebreken, zoals in de aanhef van het artikel geschetst, komt de Commissie tot een aantal conclusies en aanbevelingen. Zij onderzocht het studiepakket van High School leerlingen en vergeleek daarbij de jaren 1976-81 met de periode 1964-69. Daarbij kwamen de volgende feiten aan het licht:

- De leerplannen van het secundaire onderwijs zijn zo gelijkvormig, verwaterd en vaag geworden, dat ze nauwelijks een centraal doel bevatten: een 'cafetaria-stijl curriculum', waar smakelijke hapjes en dessert gemakkelijk verwisseld worden met het hoofdgerecht. De leerlingen zijn in grote getale verhuisd van de beroepsgerichte en VWO-streams naar algemene en ongerichte streams. In 1979 koos 42% van de leerlingen voor zo'n algemene opleiding – in 1964

was dit 12%.

- Deze 'smörgasbord' die dan nog gecombineerd wordt met een overvloed van keuzevakken, heeft tot de huidige situatie geleid: ca. 31% van de leerlingen uit de High School voltooit een normaal programma algebra, 13% de cursus Frans, 16% de cursus aardrijkskunde en slechts 6% van de 60% de cursus 'integraal- en differentiaalrekenen'.
- 25% van de uitgedeelde cijfers behalen de High School leerlingen in vakken zoals: physical education; health education; arbeidservaring buiten school; Engels en wiskunde op het allerlaagste, ('remedial') niveau; algemene ontwikkelingscursussen en trainingscursussen voor het gezinsleven.

Aanbevolen wordt om allereerst de eisen op de High School te verzwaren, zodat elke leerling daar tijdens zijn vierjarige opleiding vijf elementaire vakken (New Basics) heeft bestudeerd: 4 jaar Engels; 3 jaar wiskunde; 3 jaar natuurwetenschappen (science); 3 jaar maatschappijwetenschappen en een half jaar computerkunde. Zij die naar het College willen moeten nog 2 jaar een moderne taal kiezen, liefst in aansluiting op een al eerder begonnen studie hiervan. Deze vijf basisvakken vormen de kern van het nieuwe curriculum. Deze vakken worden nog verder toegelicht:

1. Het vak Engels op de High School moet de leerling a) leren het gelezene te begrijpen, interpreteren, evalueren en toepassen; b) goedgestructureerde en effectieve stukken leren schrijven; c) effectief leren luisteren en opvattingen op een intelligente manier kunnen bespreken en d) het literaire erfdeel leren kennen en begrijpen hoe dit de verbeelding en het ethische inzicht kan verrijken en hoe dit is verbonden met hedendaagse gewoonten, opvattingen en normen.

2. Het vak wiskunde op de High School moet leiden tot a) inzicht in geometrische en algebraïsche begrippen; b) inzicht in elementaire statistiek en waarschijnlijkheidsberekening; c) wiskunde kunnen toepassen in alledaagse praktijksituaties; d) vaardigheden in het schatten, benaderen, meten en toetsen van de juistheid van berekeningen. Voor Collegeleerlingen, die niet verder willen studeren, zou een nieuw leerplan wiskunde van een behoorlijk niveau moeten worden ontwikkeld.

3. Het vak 'Science' moet een inleiding geven in a) begrippen, wetten van natuurkun-

dige/biologische wetenschappen; b) methoden van wetenschappelijk onderzoek en argumentatie; c) de toepassing van wetenschappelijke kennis in het alledaagse leven en d) de gevolgen voor samenleving en milieu begrijpen van de wetenschappelijke en technologische ontwikkeling. De leerplannen voor dit vak moeten worden gemoderniseerd en als voorbeeld wordt genoemd het leerpakket: 'Chemistry in the Community', ontwikkeld door de American Chemical Society.

4. Het onderwijs in de maatschappijgerichte vakken (social science) op de High School dient er op gericht te zijn om a) de leerling in staat te stellen zijn plaats en mogelijkheden binnen grotere sociale en culturele verbanden te definiëren; b) hem/haar een inzicht te bieden in de klassieke en moderne ideeën die onze wereld hebben bepaald; c) inzicht te bieden in het mechanisme van onze economie en het politieke systeem en d) het verschil leren begrijpen tussen een vrije en een repressieve samenleving.

5. Het vak computerkunde op de High School moet de leerling a) de computer leren begrijpen als instrument van informatie, rekenen en communicatie; b) de computer leren gebruiken bij de studie van andere elementaire vakken (de Basics), voor persoonlijk en ander gebruik; c) inzicht bijbrengen in de wereld van computers, elektronica en aanverwante technologie.

Naast de 'New Basics' worden nog de volgende belangrijke leerplanonderdelen genoemd:

6. Het moderne talenonderwijs vereist doorgaans 4-6 jaar studie en zou daarom al in het beginstadium moeten plaatsvinden. Leerlingen moeten beter toegang krijgen tot niet-Engelstalige culturen. Dit verhoogt ook het inzicht in de eigen taal en is verder van groot belang voor handel, diplomatie, het leger en het onderwijs.

7. De High School moet ook onderwijs geven en de leerlingen stimuleren in esthetische, beroepsgerichte of onderwijskundige vakken en dit minstens op hetzelfde niveau liggen als de 'New Basics'.

8. Aangedrongen wordt om vooral in de eerste acht klassen het basisonderwijs een elementaire basis te leggen voor de moedertaal (Engels), het rekenen en probleem oplossend handelen, natuur- en maatschappijvakken, moderne talen en kunstvakken. Juist in deze

jaren moet de studiemotivatie worden bijgebracht en de ontwikkeling gestart worden van individuele gaven.

9. Grote waardering wordt uitgesproken voor de volgende groepen die zich bezighouden met het ontwikkelen van leerpakketten: American Chemical Society, de American Association for the Advancement of Science, de Modern Language Association en de National Councils of Teachers of English en de Teachers of Mathematics.

Conclusies over het verwachtingspatroon

Het verwachtingspatroon van de samenleving naar de school met betrekking tot het kennisniveau, de vaardigheden, maar ook tot de attitudevorming (hard kunnen werken, gedrag, zelfdiscipline en motivatie, wordt de leerling op allerlei manieren onder ogen gebracht: a) door de overgang naar een hogere klas, hetgeen de beheersing van een aantal eerder aangeleerde vaardigheden vooronderstelt; b) door de eindtermen van High Schools en Colleges, die aangeven welke vakken het allerbekleefd zijn; c) door de al of niet verplichte examens, waarbij de leerlingen duidelijk moeten bewijzen dat ze vaardigheden en leerinhouden beheersen alvorens ze een diploma krijgen; d) de toelatingseisen van Colleges, die kunnen leiden tot een hogere standaard op de High Schools en e) de moeilijkheidsgraad van de leerboeken.

De rapporteurs analyseerden de situatie bij elk van deze aspecten en kwamen tot een lijst van gebreken:

1. In de hoogste klassen van de High School wordt te weinig huiswerk gegeven (2/3 rapporteert minder dan 1 uur) en er worden te hoge cijfers uitgedeeld voor te lage prestaties.
2. In vele hoog-geïndustrialiseerde staten krijgt elke leerling van klas 6 een volledig pakket van natuurwetenschappelijke vakken plus wiskunde. In tijd gemeten spenderen Amerikaanse leerlingen – van de meest uitvoerige cursus natuurwetenschappen! – driemaal minder dan vergelijkbare groepen elders.
3. Slechts 8 deelstaten eisten van een High School onderwijs aan te bieden in een vreemde taal; 35 staten eisen voor een eindexamen slechts 1 jaar wiskunde en 36

staten 1 jaar natuurwetenschappen (science).

4. In 13 deelstaten mag 50% van het vereiste eindexamenpakket bestaan uit keuzevakken en dat komt vaak neer op de allereenvoudigste vakken, zoals 'zelfstandig wonen' (bachelor living) of 'huwelijksvoorbereiding'.
5. 'Minimale eindtermen' (nu vereist in 37 deelstaten) beantwoorden niet aan de behoefte, omdat zij dreigen tot 'maximale eindtermen' te worden, waardoor de algehele onderwijsstandaard daalt.
6. 20% van alle vierjarige Colleges is verplicht om elke afgestudeerde High School leerling toe te laten, ongeacht het niveau van zijn studie of cijfers.
7. Ca. 23% van de meer selectieve Colleges rapporteerden dat het algemene selectieniveau gedurende de jaren '70 achteruit is gegaan – een vreemde taal is niet langer verplicht.
8. Te weinig ervaren leraren en wetenschappers worden betrokken bij het ontwikkelen van leerboeken en de uitgeverijen neigen naar een steeds simplistischer leesniveau – daarmee tegemoetkomend aan een trend in de markt.
9. Een recent onderzoek toonde aan, dat de meerderheid van alle leerlingen 80% van de leerstof beheerste al vóór het openslaan van een leerboek. Deze leerboeken stellen dan ook nauwelijks een uitdaging aan de leerling. Ook de uitgaven aan leerboeken liep in de afgelopen 17 jaar met 50% terug.

Conclusies over de leraren

Weinig studenten voelen voor een lerarenbaan; de opleidingen zijn nodig aan verbetering toe en de arbeidsomstandigheden van de leraren zijn nauwelijks acceptabel, terwijl er op belangrijke gebieden een ernstig tekort aan leraren bestaat. Dit wordt als volgt toegelicht:

- Teveel leraren worden gerecruteerd uit de onderste 25% leerlingen van de High Schools en Colleges.
- Het opleidingsplan is overbelast met 'didactiek' ten koste van de vakken. Op 1350 onderzochte opleidingsinstituten wordt 41% van de tijd van aankomende onderwijzers besteed aan 'didactiek', zodat er erg weinig tijd overblijft voor vakkennis.

- Na 12 jaar praktijk ontvangt een leraar slechts \$ 17.000 per jaar en is gedwongen allerlei bijbaantjes te accepteren. De leraren hebben bovendien weinig in te brengen bij het nemen van vakkundige beslissingen of bij de keuze van leerboeken.
- Ondanks allerlei publiciteit over een zogenaamd lerarenoverschot, bestaat er een ernstig tekort aan bepaalde soorten leraren: wiskunde, natuurwetenschappen en buitenlandse talen, gespecialiseerde leraren voor begaafde kinderen, voor taalminderheidsgroepen en gehandicapten. Vooral bij wiskunde en natuurwetenschappen is er sprake van een ernstig probleem. In 1981 bleek in 45 staten een tekort aan wiskundeleraren, in 33 staten aan leraren in aardrijkskunde (earth sciences) en overal aan natuurkundeleraren.
- de helft van pas aangestelde leraren in wiskunde, natuurwetenschappen en Engels heeft niet de vereiste kwalificatie; minder dan 1/3 van alle High Schools biedt natuurkunde door gekwalificeerde leraren.

Op grond van deze situatie presenteerde de Commissie een aantal aanbevelingen voor zowel het openbare als het particuliere onderwijs. Deze aanbevelingen strekken zich niet alleen uit over leerinhouden, maar ook over speciale behoeften die leerlingen kunnen hebben. Zo wordt een verrijkt curriculum voorgesteld voor de meest begaafde leerlingen. Anderzijds speciale curricula voor leerlingen met onderwijs handicaps en ook kleinere klassen, individuele begeleiding en speciale leermiddelen. Het principe moet zijn: 'Iedereen kan leren, is leergierig en voor iedere leerling ligt een solide High School binnen het bereik, evenals een daarop aansluitend proces van permanente educatie, waarmee hij/zij alles kan leren wat voor nieuwe loopbanen of ontwikkeling als staatsburger nodig is. Voor elke burger geldt optimale inspanning en van elke leerling, van begaafden en minder begaafden, van leerlingen uit rijke en arme milieus en ongeacht of zij naar een College, een boerderij of een bedrijf wensen te gaan mag een optimaal resultaat worden verlangd.'

Aanbevelingen voor het niveau van eisen

Elk onderwijsinstituut moet duidelijkere en meer meetbare eisen (standards) stellen ook

voor wetenschappelijke resultaten en leerlinggedrag. Universiteiten zouden hun toelatingscriteria in deze zin moeten herzien. Dit zou dan tot gevolg hebben dat:

1. de indeling in een bepaalde klas een juiste indicatie wordt van het wetenschappelijk niveau van een leerling/student;
2. de vierjarige Colleges en de Universiteiten bij hun toelatingscriteria duidelijk aangeven wat de noodzakelijke vóóropleiding moet zijn en welk niveau in de vijf 'Basics' en evt. in de moderne taal moet zijn behaald;
3. er standaard eindtoetsen (= géén aptitude test) komen op belangrijke schakelpunten in de leergang;
4. er betere en meer eisende leerboeken komen, waarvoor een beroep wordt gedaan op de wetenschappelijke wereld en op beroepsorganisaties, waar grote vakkennis aanwezig is;
5. leerboeken moeten voldoen aan criteria van de deelstaten en schooldistricten: a) materiaal van een hoog gehalte en op een heldere wijze gepresenteerd en b) uitgeverijen dienen evaluatiemateriaal te verschaffen over de effectiviteit van het door hen uitgegeven materiaal;
6. er speciale fondsen moeten komen voor leermiddelen voor kleine doelgroepen, zoals gehandicapte of extra begaafde leerlingen;
7. de kwaliteit van leermiddelen moet gestaafd worden aan veldexperimenten en op een betrouwbare manier worden geëvalueerd. Er is hier dringend behoefte aan consumenteninformatie;
8. in de nieuwe leermiddelen bij elk vakgebied de meest gangbare toepassing van de technologie dient voor te komen. Daarbij dient gebruik te worden gemaakt van het hoogste niveau van wetenschap.

Aanbevelingen voor een betere tijdsbesteding

Een langere schooldag en schooljaar stellen de rapporteurs in het vooruitzicht. High School leerlingen moeten meer huiswerk krijgen; studieverplichtingen meer gedurende de gehele schooldag aangeleerd en er komt een schooldag van 7 uur en een schooljaar van 200 - 220 dagen. Er moet meer tijd komen voor effectief leren door betere leiding binnen de klas en

betere organisatie van de schooldag. Indien nodig moet er meer tijd worden gevonden voor slecht lerende of voor extra getalenteerden.

Het disciplineprobleem moet opgelost worden door duidelijke schoolreglementen en eventueel door het inrichten van schoollokalen en speciale leerplannen voor lastige leerlingen. Spijbelen en ongeoorloofde afwezigheid van leerlingen moet worden teruggebracht door het invoeren van duidelijke sancties, resp. stimuli.

De leraren moeten zoveel mogelijk ontlast worden van allerlei administratieve taken, opdat ze meer tijd krijgen voor onderwijs.

De plaatsing en groepsindeling van de leerling, zijn beoordeling en overgang moeten afhankelijk worden gesteld van zijn leerprestaties en zijn feitelijke behoeften en zeker niet van een starre indeling volgens leeftijd.

Aanbevelingen voor lerarenopleidingen en onderwijsbeleid

1. Studenten die leraar willen worden moeten voldoen aan hoge eisen, geschikt blijken voor het beroep en competent zijn in een bepaald vak. De opleidingen (Colleges en Universiteiten) moeten beoordeeld worden naar de leraren die zij afleveren.
2. De lerarensalarissen moeten hoger worden, aangepast aan de prestatie en aan de markt. Zij moeten gekoppeld worden aan een effectief evaluatiesysteem met de mogelijkheid dat de superieure leraar extra wordt beloond en de zeer slechte eruit wordt gegooid.
3. Schoolbesturen moeten contracten per 11 maanden afsluiten terwille van een betere curriculum-ontwikkeling en van de eigen scholing.
4. Schoolbesturen zouden samen met de leraren en schooladministratie moeten werken aan inschaling van leraren waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen aankomend leraar, ervaren leraar en 'master teacher'.
5. Er moet meer gebruik worden gemaakt van buitenschoolse bronnen bij het oplossen van de dringende problemen bij het onderwijs in wiskunde en de natuurwetenschappen. Genoemd worden: gekwalificeerde personen, pas afgestudeerde studenten wis- en natuurkunde, gepensioneerden uit wetenschap en bedrijfsleven. Deze zouden

hiervoor een snelle inscholingsperiode moeten krijgen bij vooraanstaande instituten.

6. Er moeten meer studiebeurzen en andere faciliteiten komen voor de beste studenten, die leraar willen worden, vooral in vakken waar tekorten bestaan.
7. De beste leraren ('master teachers') moeten meewerken aan het ontwikkelen van opleidingsprogramma's en bij het toezicht op pas begonnen leraren.

Aanbevelingen voor de versterking van beleid en begeleiding

Aangedrongen wordt op een actieve inzet van de Amerikaanse staatsburger bij het kiezen van beleidslieden – in elke bestuurslaag – die leiding kunnen geven aan de noodzakelijke onderwijshervormingen. Voor dit doel moeten in ruime mate en gedurende een groot aantal jaren belastinggelden worden gereserveerd. Meer in detail gelden daarbij de volgende overwegingen:

1. De schoolleiding (principals en superintendents) speelt een sleutelrol bij het ontwikkelen van de school en het verkrijgen van steun van de gemeenschap voor de hervormingen. Zij moet van de schoolbesturen professionele bijscholing en andere steun krijgen voor het goed kunnen vervullen van een leidende functie. Onderscheid wordt gemaakt tussen vaardigheden op het gebied van overreding bij het vaststellen en doen aanvaarden van de onderwijsdoelen en de specifieke bestuurlijke capaciteiten. De schoolbesturen moeten deze managementvaardigheden zowel op school als op regionaal niveau ontwikkelen.
2. Deelstaat en gemeente zijn de eerst verantwoordelijken voor financiën en bestuur. Zij moeten de hervormingen uitvoeren via het beleid en de fiscale planning.
3. De federale regering dient zijn medewerking te verlenen bij het voorzien in de behoeften van kleinere doelgroepen: zeer begaafde leerlingen, socio-economisch benadeelde leerlingen, etnische minderheden en gehandicapten. Enerzijds vormen deze groepen nog een bron van ongebruikt talent en anderzijds behoren zij tot de meest bedreigde jongeren.
4. De federale overheid moet een aantal func-

ties vervullen – met zo min mogelijk bureaucratie – die niet door de deelstaten en lokale overheid kunnen worden verricht:

- a) de bescherming van grondwettelijke en burgerrechten van leerlingen en leraren;
- b) het verzamelen van data, statistiek en informatie over onderwijs in het algemeen;
- c) de ondersteuning van de leerplanontwikkeling en het onderzoek van onderwijs, leren en schoolmanagement;
- d) de ondersteuning van opleidingen bij ernstige tekorten aan leraren of bij belangrijke onderdelen;
- e) de verlening van studiebeurzen en de opleiding van onderzoekers.

5. De federale overheid moet ook als eerste verantwoordelijk zijn voor het op nationale schaal stimuleren van het onderwijs.
6. De Commissie doet een beroep op alle staatsburgers om het geld voor deze belangrijke hervormingen op te brengen: 'Excellence costs. But in the long run mediocrity costs far more'.

Ten slotte

De vraag rijst in hoeverre het hier besproken rapport in staat is een wending te geven aan het momenteel gevoerde onderwijsbeleid. Veel hangt af van de komende presidentsverkiezingen. Immers de beslist niet radicale eisen van kwaliteitsverhoging en de grotere aandacht voor leraren en onderwijs worden gedragen door de Democraten, maar vooral door de vakbonden. Ook Mondale heeft herhaaldelijk aangedrongen op een betere salariering van de leraren en op grotere federale inspanningen. Zou Reagan opnieuw zijn presidentschap verlengen, dan valt weinig van een drastische aanpak van de onderwijsproblemen te verwachten. De momentele koers wordt gekenmerkt door afbraak van voorzieningen, waarbij zelfs het bedrijfsleven op middellange termijn de wrange vruchten zal plukken. Federale fondsen voor onderwijs worden sterk ingekort: het schoolbusvervoer – instrument om de integratie tussen zwart en blank te bevorderen – wordt geliquideerd; anachronistische gebruiken zoals invoering van het schoolgebed, de verheerlijking van het vrije ondernemerschap in de leerplannen en de aanzet tot grotere concurrentie tussen de leerlingen en ook tussen de leraren onderling; de toenemende invloed van het militarisme op de scholen en de belastingfa-

ciliteiten voor ouders die van het particuliere onderwijs gebruik maken – het zijn allemaal verschijnselen die niet tot optimisme stemmen wanneer de Republikeinen aan de macht blijven. Het door de huidige regering ingevoerde testsysteem – met zijn zwaardere eisen – heeft in talrijke gemeenten en deelstaten al geleid tot de vorming van een steeds kleinere elite en een steeds groter onderwijsproletariaat (Rügemer, 1983/84).

In het toch erg kritische rapport ontbreekt het aan een fundamentele analyse van de werkelijke oorzaken van alle onderwijsproblemen. We vinden er geen verklaring waarom de kwaliteit van het onderwijs juist in de jaren '60 en '70 zo sterk is teruggelopen, noch een antwoord op de vraag waarom de meeste leerlingen afzien van een wat zwaardere samenstelling van hun studiepakket. Rügemer (1983) noemt een aantal belangrijke vragen die in het rapport niet aan de orde komen:

1. Waarom is er in het technisch hoogontwikkelde land zo weinig belangstelling voor de natuurwetenschappen?
2. Welke rol speelt de werkloosheid, resp. de ontwikkeling van produktiekrachten, bij de functie en waarde van het onderwijs?
3. Welke centrale historische problemen worden uit de officiële leermiddelen gehouden, zodat deze ongenietbaar worden voor grote groepen leerlingen. Bijv. de geschiedenis van de Indianen, de zwarte bevolking en de arbeidersklasse en de wijze waarop de heersende elite in binnen- en buitenland opereert in heden en verleden?
4. Welke alternatieve onderwijsplannen zijn er de afgelopen 15 jaar zoal de revue gepasseerd?
5. Is er een wetenschappelijk en democratisch curriculum denkbaar, dat niet opnieuw op puur pragmatische wijze een aantal wezenlijke gebreken tracht te lijmen?

De Spoetnik-shock schijnt in de tachtiger jaren niet meer mogelijk te zijn. Rügemer wijst op het Vietnam-trauma dat nog steeds op grote groepen jongeren doorwerkt. Tienduizenden worden geconfronteerd met werkloosheid en zijn nauwelijks onder de indruk van populistische leuzen over de grootheid en macht van Amerika. Vaak vereenzelvigen jongeren zich met de vredesbeweging (zie bijv. het bovengenoemde Gallup-onderzoek) maar het komt ook steeds meer voor dat een hopeloze economische situatie leidt tot vlucht naar het leger.

Rügemer komt met zeer verontrustende gegevens over deze tamelijk recente ontwikkeling en het valt te verwachten, dat bij een volgende Republikeinse regeringsperiode deze tendens zich voort zal zetten. De kansen op verandering hangen nu in de eerste plaats af van een nieuw beleid op federaal niveau. Zullen de komende presidentsverkiezingen ertoe leiden dat 'het risico van de natie' vermindert?

J. de Reus

Literatuur

- Boyer, Ernest L., *High School: a Report on Secondary Education in America*. Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching, Washington D.C.: 1983.
- Cuban, L., 'Persistent Instruction; the High School Classroom 1900-1980' *Phi Delta Kappan*, 1983, October.
- Foner, Ph., *The role of Labor in the struggle for free compulsory education*. Minneapolis: 1980.
- Foner Ph. & Schulz, *Das andere Amerika. Geschichte, Kunst und Kultur der amerikanischen Arbeiterbewegung*. Elefanten-Press, Berlin-W.: 1983.
- Gonzales, G., *Mass Education and productive forces*. Minneapolis: 1983.
- Gonzales, G., *Progressive Education: A marxist interpretation*. Minneapolis: 1982. (Over Dewey e.a. met empirische gegevens over de onderwijssituatie van de minderheidsgroepen.)
- National Education Association, *Estimates of School Statistics*. Washington. (Hierin vinden we jaarlijkse statistische data vanuit een vakbondsperspectief.)
- Parenti, M., *The Hidden Holocaust. Political Affairs* 1983, 2.
- Phi Delta Kappan, June 1984. Dit nummer bevat uitvoerige commentaren op 'Nation at Risk'. Het kon helaas niet meer in dit artikel worden verwerkt.
- Post, C., *Amerika kweekt analfabeten. NRC/Handelsblad* 16.7.1983.
- Rügemer, W., *USA: Schule im 'Kriegszustand'. Demokratische Erziehung*, 1983, 5, 6; 1984, 2.
- Veldhuis, J. G. F., *De middelmatigheid van het Amerikaanse onderwijs. NRC Handelsblad*, 27.10.1983.
- Vogel, Ezra *Japan as Number One – Lessons for America*. Harvard: 1979.
- Wellborn, S. N. *Ahead: a Nation of Illiterates? US News & World Report*, 17.5.82.
- *USA skolsystem har misslyckats. Lärartidningen*, Stockholm, 16.6.1983.

Manuscript aanvaard 13-8-'84